

БАЦЬКАУШЧЫНА

WHITERUTHENIAN WEEKLY „THE FATHERLAND“

Цана 30 н. фэн., для заграіцы — 50 н. ф.

№ 13(57).

1 ЧЫРВЕНЯ 1949 Г.

ГОД ВЫДАННЯ 3

Захад і Усход паразумеца ня змогуць

ПАРЫСКАЯ КАНФЭРЭНЦЫЯ НА МЕРТВЫМ ПУНКЦЕ

23 травеня пачалася ў Парыжы канфэрэнцыя міністраў замежных справаў ЗША, Вялікабрытаніі, Францыі й СССР, якая мае за заданьне развязаць праблему Нямеччыны. На прапанову французскага міністра замежных справаў Шумана быў адназгодна прыняты наступны парадак дня канфэрэнцыі: 1. Праблема палітычнага й гаспадарскага адзінства Нямеччыны ўлучна із супольнай кантроляй альянтаў, 2. справа Бэрліна ўлучна з пытаньнем грашовай рэформы, 3. прыгатаваньне мірнай умовы зь Нямеччынай і 4. дыскусія над пытаньнем Аўстрыі.

Да апошняга часу вядзеньца дыскусія над першым пунктам парадку дня, якая дагэтуль не дала ніякіх вынікаў. Хаця гэтая канфэрэнцыя, ня ў прыклад папярэднім, адбываецца ў спакойным тоне і ў лагоднай навоўні атмасфэры, аднак супярэчнасьці між Захадам і Усходам зарысаваліся на ей вельмі выразна. Дэлегат Савецкага Саюзу Вышыньскі зажадаў устанавленьня адзінства Нямеччыны й стварэньня перадумоваў, якія-б да гэтага адзінства прывялі. Для ўстанавленьня палітычнага й гаспадарскага адзінства Нямеччыны — на думку Вышыньскага — павінна быць узноў пакліканая саюзная кантрольная рада на ранейшай базе, як найвышэйшая ўлада ў Нямеччыне, нанова ўтвораная альянцкая камандатура ў Бэрліне для каардынаваньня ўпраўленьня нямецкай сталеіцы. Далей зажадаў ён стварэньня адзінай нямецкай дзяржаўнай рады на базе існуючых дагэтуль асобна ў савецкай і асобна ў заходніх зонах нямецкіх гаспадарскіх органаў, а таксама стварэньня адзінага магістрату для ўсяго Бэрліна. Апрача гэтага Вышыньскі зажадаў яшчэ супольнай кантролі чатырох вялікадзяржаваў басэйну Рур.

Вышэй ўспомненныя дамаганьні Вышыньскага пакрываюцца амаль поўнасьцю з Потсдамскімі пастановамі, якія, дзякуючы Саветам, ня вытрымалі, як ведама, жыццёвай пробы, і прывялі да падзелу Нямеччыны на дзьве частцы: заходнюю й усходнюю. Таму французскі міністар замежных справаў заявіў, што паварот да сыстэмы Кантрольнай Рады чатырох гаспадарстваў быў-бы адначасна паваротам да ўсіх ранейшых памылак. Амэрыканскі міністар Эйчысон прыраўнаваў паварот да патсдамскай сыстэмы да такой сытуацыі, калі-б прыходзіла да здароўя пацыенту загадзі ўзноў быць хворым. Усе тры заходнія дзяржавы станоўка адкінулі дамаганьні Вышыньскага, стоячы на грунце пастановаў Вашынгтонскай канфэрэнцыі трох заходніх дзяржаваў, на аснове якіх Нямеччына, як фэдэральная дзяржава, атрымлівае вольнае дэмакратычнае самакіраўніцтва. Таму — на думку заходніх дзяржаваў — ня можа быць сьняня й мовы аб задзіночаньні Нямеччыны. Такое задзіночаньне, якога дамагаецца Вышыньскі, абазначала-б перакрэсьленьне ўсіх дасюлешніх мерапрыемстваў у кірунку стварэньня заходнянямецкай фэдэральнай дзяржавы.

Дамагаючыся гаспадарскага задзіночаньня Нямеччыны, Вышыньскі ў сваёй прапагандавай мове стараўся пераканаць, што гаспадарскі ўзровень жыцьця

НОВЫЯ ВАЕННЫЯ ПРАСТУПНІКІ

Маскоўскае радыё паведаміла, што ў Саветах прыгатаўляюцца ўжо сьпіскі ваенных праступнікаў на выпадак новай сусьветнай вайны. Як звычайна бывае ў савецкай «дэмакратычнай» практыцы, кандыдатаў у ваенныя праступнікі падаюць работнікі — ясна, што паводля інструкцыяў і загадаў згары—на сваіх мітынгах. Гэтак на савецкай фабрыцы «Скараход» у Ленінградзе такі сьпісак ужо падрыхтаваны. На першым месцы ў гэтым сьпіску знаходзіцца Чэрчыл, далей ідуць прэзыдэнт ЗША Труман і Кэнан, як галоўныя арганізатары вайны. На гэтым сьпіску знаходзіцца калі 60 імёнаў, сярод якіх фігуруюць ранейшы міністар ЗША Бэрнс, генэрал Дэ-Голь, — цяперашні міністар ЗША Эйчысон і цэлы рад іншых міністраў замежных справаў, што падпісалі Атлянтыцкі пакт.

й дабрабыт у ўсходняй Нямеччыне стаіць значна вышэй, чымсьці ў заходняй. У вадказ на гэта міністар замежных справаў Вялікабрытаніі Бэвін запытаў яго, чаму тады сотні тысячаў немцаў уцікаюць із савецкай зоны на Захад.

Ужо цяпер можна прадбачыць, што гэтая канфэрэнцыя, як і ўсе папярэднія, скончыцца нічым, бо Захад, дастаткова пераканаўшыся аб запраўдных намерах Саветаў, ня пойдзе на далейшыя ўступкі.

ЗЛАМАНЬНЕ ўМОВЫ АБ СПЫНЕНЬНІ БЛЯКАДЫ

Ня гледзячы на тое, што 12 травеня блякада Бэрліна савецкімі ўладамі была афіцыйна спыненая, як перадумова з боку заходніх дзяржаваў дзеля распацыяцы канфэрэнцыі чатырох міністраў у справе Нямеччыны, савецкія ўлады й інспіраваныя імі нямецкія ўлады ў усходняй Нямеччыне робяць далейшыя перашкоды ў камунікацыі між заходнімі зонамі Нямеччыны й Бэрлінам. Гэтак апошнімі днямі міжзонны чыгуначны рух амаль што ўстрыманы. На чыгуначным адрэзку між Гельмштэтам і Бэрлінам стаіць заблякаваных 46 цягнікоў з заходняй Нямеччыны. Між Бэрлінам і Магдэбургам затрымана 2370 вагонаў, а калі самага Бэрліна стаяць заблякаваных 42 таварныя вагоны з прадуктамі для Бэрлінскага насельніцтва. Два амэрыканскія вайсковыя цягнікі прыйшлі ў Бэрлін з 24-ох гадзінным спазьленьнем пасля таго, як амэрыканскае ваеннае ўпраўленьне сем разоў інтэрэзьявала ў савецкай камандатуры. Міжзонны паштовы рух па чыгунцы ад сарады таксама ўстрыманы.

Дзеля зьліквідаваньня такой сытуацыі каманданты трох заходніх зонаў Бэрліна адбылі 26 травеня надзвычайнае паседжаньне, якое аднак не дало ніякіх вынікаў. Чыгуначныя ўлады савецкай зоны робяць усё, каб чыгуначны рух паміж Бэрлінам і заходняй Нямеччынай зрабіць немагчымым.

СТРЭЛЫ НА ВУЛІЦАХ БЭРЛІНА

У суботу 21 травеня выбухнуў пратэстацыйны штрайк сярод чыгуначнікаў заходняга Бэрліна, якія дамагаюцца ад Бэрлінскай Чыгуначнай Дырэкцыі, што знаходзіцца ў савецкім сэктары гораду, выдаваньня ім заробатнай платы ў заходнянямецкіх марках. Да штрайку прыступіла калі 15 тысячаў чыгуначнікаў, якія тлумачаць сваё дамаганьне тым, што яны жывуць у заходніх сэктарах Бэрліна, дзе курсуе заходняя марка, і што гарадзкая чыгунка на тэрыторыі заходніх сэктараў атрымлівае за прасэд аплату ў заходняй валюце. Гэтае дамаганьне ёсьць зусім зразумелым і справядлівым, калі ўзяць пад увагу факт, што вартасьць усходняй маркі ў Бэрліне

становіць толькі адну чацьвертую вартасьці маркі заходняй.

Ня гледзячы на гэта, чыгуначная дырэкцыя не згадзілася задаволіць дамаганьні чыгуначнікаў, а чыгуначная паліцыя ўсходняга сэктара Бэрліна разам з камуністычнымі баёўкамі абсадыла некалькі дзесяткаў станцыяў гарадзкой чыгункі заходніх сэктараў, стараючыся пры дапамозе прывезеных з сабой чыгуначнікаў ня толькі з усходняга сэктара Бэрліна, але й наагул з усходняй Нямеччыны зламаць штрайк. Гэтая паліцыя, узброеная аўтаматамі, навет адкрыла агонь па штрайкуючых чыгуначніках і гарадзкім насельніцтве, у выніку чаго было 2 забітых і 700 цяжка й лёгка параненых. Пасля гэтага Рада Бэрліна зьявілася да амэрыканскага камэнданта гораду з просьбаю, каб ён дазволіў усе станцыі заходняга Бэрліна абсадыць заходнябэрлінскай паліцыяй, бо ўсходнябэрлінская паліцыя сваім правакацыйным захоўваньнем імкненьня выклікаць крывавыя разрухі. У вадказ на гэта заходняя паліцыя атрымала загад заняць усе станцыі ў заходнім сэктары.

Штрайк трывае далей і цяпер, пасля адкліканьня ўсходнябэрлінскай паліцыі, праходзіць спакойна. Чыгуначная дырэкцыя паведаміла, што чыгуначнікі з заходняга Бэрліна атрымаюць пры наступнай выплаце па 10 заходніх марак. Аднак штрайкуючыя чыгуначнікі заявілі, што яны спыняць штрайк і прыступяць да працы толькі тады, калі ўсе іхныя дамаганьні будуць выкананыя.

КОШТ ПАВЕТРАНАГА КАЛІДОРУ

Амэрыканскія лётніцкія колы ацэньваюць непасрэдныя кошты паветранага калідору ў Бэрлін за год (ад 1 ліпеня 1948 г. да 30 чыравеня 1949 г.) на 8.770.000 даляраў.

САВЕТЫ ПРАПАНОУЮЦЬ МІР У ГРЭЦЫІ

Мірныя прапавыцы Саветаў ня сходяць цяпер з парадку дня. Гэтак 20 травеня савецкае агенцтва ТАСС падало да ведама прапавыцы заступніка міністра замежных справаў СССР Грамыкі закончыць дамажнію вайну ў Грэцыі ўзгодненым нацскам чатырох вялікадзяржаваў. Прапавыцы Грамыкі абыймае наступныя пункты: 1. Зьявінуча з апэлем да абодвух ваяуючых старон аб безадкладным спыненні ваенных дзеяньняў, 2. абвесьціць агульную амністыю, 3. правесці вольныя парламентарныя выбары, 4. узяцьце вялікадзяржавамі на сябе кантролі выбараў, 5. устанавіць кантролю грэцкіх межаў спэцыяльным міжнародным камітэтам. Пасля выкананьня кантрольных захадаў чужыя войскі з Грэцыі мусілі-б быць выведзеныя й спыненае даставленьне ў Грэцыю зброі.

Шанхай у руках камуністых

Пасля доўгіх і цяжкіх баёў камуністычная армія заняла 25 травеня Шанхай — чацьверты па вялічынні ў сьвеце горад, што налічвае 6 мільёнаў жыхароў, і найвялікшы гандлёвы цэнтр у Кітаі.

Упадак Шанхая не зьяўляецца яшчэ заканчэньнем кітайскай вайны, аднак прадказвае ўжо ягонае набліжэньне. Пасля гэтага цяжка будзе думаць аб прадаўжэньні рэгулярнай вайны, якая ў найлепшым выпадку можа ператварыцца — і напэўна ператворыцца — у цяжкую партызанскую вайну. Распаўсюджваюцца ў сувязі з гэтым чуткі, што нацыянальны ўрад мае хутка пераехаць з Кантоу, дзе ён цяпер знаходзіцца, на абток Фармозу. У Шанхай, як і ў іншых занятых камуністымі буйнейшых цэнтрах, пануе страшная галіта, голад, беспарадкі й бандытызм, цывіце чорны гандаль і адбываецца далейшая інфляцыя. Прыкладам, адзін абед у Шанхай каштуе 11 мільёнаў, а адзін пачок амэрыканскіх цыгарэт 4 мільёны кітайскіх да-

ляраў. Шанхай, будучы найвялікшым пасярэдніцкім пунктам паміж 500-мільённым кітайскім народам і астальным сьветам, мае першараднае значэньне для ўсяе праблемы Далёкага Усходу. «Ён ёсьць і будзе цэнтрам і адначасна сымбалам чужаземных інтарэсаў» — піша «Нью-Ёрк Таймс» — і ягоны лёс напэўнае нас вялікай трывогай за будучыню, якую прыгатае страта Кітая для Захаду».

Дасюлешні кітайскі нацыянальны ўрад на чале з прэм'ерам Го-Інг-Чын падаўся да дымісіі з тае прычыны, што ягоныя распараджэньні ў многіх правінцыях ня выконваюцца. Новы ўрад яшчэ ня створаны.

Камуністычная армія, у якой назіраецца дысцыпліна й парадак, пасоўваецца далей наперад уздоўж чыгуначнай лініі Ганкаў — Кантон, маючы на мэце апанаваньне правінцыі Гунан, Гэтая правінцыя ўважаецца за «рыжавы сьвіран» усяго Кітая й зьяўляецца бацькаўшчынай камуністычнага дыктатара Мао-Тсэ-Тунга.

У новых краёх-новыя заданьні

Ад некаторага часу эміграцыйная акцыя сярод перамяшчэнцаў — ДПІ ў краіны сталага побыту настолькі ўзмоцнілася, што сьняня ўжо можна гаварыць аб ейнай масавасьці. Калі яшчэ нядаўна выезд тэй ці іншай сям'і зь лягэру ДПІ прадстаўляў сабою да некаторай меры сэнсацыю, рэдка спатыканую ў лягэры, то ўжо сьняня такія выпадкі належаць да звычайных штодзённых зьявішчаў. Пры гэтым эміграцыйныя ўстановы для ДПІ зьяўляюць афіцыйна, што ў хуткім часе тэмп эміграцыі яшчэ больш узмоцніцца.

Усё гэта, бясспрэчна, павінна нас толькі чешыць. Ня гледзячы на тое, што незаўсёды нашыя суродзічы могуць ехаць у тыя краіны, куды яны хацелі-б, і ня гледзячы на тое, што сам падход да вэрбоўкі нашых людзей на эміграцыю часта зьяўляецца для нас крыўдным і абразлівым, калі галоўнай падставай прыняцця кандыдата зьяўляецца ня толькі ягоны сямейны стан і сысьцла абмежаваных век, але навет адпаведная сіла мускулаў, то ўсё-ж такі факт астаецца фактам — ладная колькасьць нашых людзей ужо выехала й шмат спасярод яшчэ астаўшыхся, а мо й большыня мае ўсе дадзеныя хутка разьвітацца зь негасьцінай Нямеччынай і з тымі цяжкімі, ненармальнымі й дэмаралізуючымі ўмовамі жыцьця, у якіх трэба было знаходзіцца на працягу некалькіх апошніх год у лягерах ДПІ. Бо трэба сказаць адкрыта, што сказармаванае лягернае жыццё, поўнае самых элемэнтарных недастаткаў, часта недапушчальныя ў культурным сьвеце бытавыя ўмовы, бязьдзейнасьць, а галоўнае — няпэўнасьць свайго будучага лёсу й страх перад тым, каб узноў не папасці ў крывавыя абоймы «любімага бацькі» вельмі адмоўна адбіліся на псыхічным і маральным стане ўсяе масы перамяшчэнцаў. Таму іменна мы й вітаем сьняняшнюю эміграцыйную акцыю, ня гледзячы навет на ўсе ейныя недахопы.

Але раўналежна ізь перасяленьнем нашых суродзічаў зь Нямеччыны ў іншыя, пераважна заморскія краі й у сувязі з расьцярушваньнем іх на далёка большым прасторы, чымсьці адна шоста частка сьвету, войстра выныраюць перад намі пытаньні ня толькі жыццёвага, але й нацыянальнага характару. Галоўныя вогнішчы беларускага палітычнага й нацыянальнага жыцьця, якія дагэтуль знаходзіліся ў Нямеччыне, у сілу абставінаў будуць цяпер перанесеныя ў тыя краі, куды ў сваёй аснаўной масе пераедуць нашыя людзі. Беларускія нацыянальныя арганізацыі ў паасобных краёх дэмакратычнага сьвету, цяпер, з прыплывам новых сілаў, будуць мець магчымасьць значна пашырыцца й узмоцніцца. Ходзіць толькі пра тое, каб нашыя нацыянальныя арганізацыі, як у Нямеччыне, гэтак і ў тых краёх, куды прыбываюць новыя эмігранты, правялі дастаткова энэргій і арганізацыйных здольнасьцяў дзеля таго, каб ніводзілі зь беларускіх эмігрантаў, апынуўшыся ў новай краіне далёка ад сваіх суродзічаў, не загубіўся ў чужой яму масе, але каб быў ахоплены сваёй нацыянальнай арганізацыяй.

Гэтае адказнае заданьне стаіць аднак ува ўсёй сваёй вастрыні ня толькі перад нашымі арганізацыямі, але ў роўнай меры й перад самымі перамяшчэнцамі. Кожны спасярод апошніх павінен глыбака ўсьведаміць сабе, што найвялікшым ягоным абавязкам на чужыне ёсьць захаваньне таго найдаражэйшага скарбу, які ён вынес із сваёй роднай хаты на Бацькаўшчыне — сваёй беларускай нацыянальнасьці. Захаваць-жа сваю нацыянальнасьць зможама лёгка тады, калі, ня гледзячы на вялікія прасторы, што нас будуць дзяліць, захаваем між сабою цесную арганізацыйную сувязь. Ужо сьняня сярод беларускае эміграцыі існуе адпаведная арганізацыйная сетка: у кожнай краіне, дзе ёсьць большая колькасьць беларускае эміграцыі, існуюць беларускія нацыянальныя арганізацыі ці камітэты, якія гуртуюць там нашых суродзічаў і праводзяць сярод іх нацыянальна-грамадскую працу ды аказваюць ім неабходную дапамогу. Гэтак, апрача Нямеччыны, існуюць такія

Вынікі апошняй сесіі ЗН

арганізацыі ў Францыі, Ангельшчыне, Бельгіі, Швэцыі, а з краёў заакеанічных — у ЗША, Канадзе, Аргентыне і Аўстраліі. На чале ўсіх гэтых арганізацый стайць Сусьветнае Аб'яднаньне Беларускае Эміграцыі (САБЭ) у Парыжы, якое каардынуе іхную дзейнасьць.

Вось-жа ніводзін беларус не павінен выехаць зь Нямеччыны без адрасу свае арганізацыі тэй краіны, у якую ён эмігруе, каб, прыбыўшы на месца, неадкладна навязаць зь ёю сувязь і ўліцца ў лік ейных сяброў. З другога-ж боку самі арганізацыі на чале іх САБЭ павінны сяньня праяўляць асаблівую актыўнасьць у кірунку вярбаваньня новых сяброў спаміж новае эміграцыі і разгортваньня сярод іх нацыянальнае працы.

Як ужо няраз зазначалася, мы зьяўляемся палітычнымі эмігрантамі ў сьціслым значэньні гэтага слова. Гэты палітычны характар прыдае нам ня толькі тое, із за якіх прычынаў пакінулі мы нашу Бацькаўшчыну, колькі тое, чаму мы не захацелі да яе вярнуцца. А прычыны, што нас паўстрымалі ад павароту, зьяўляюцца выключна палітычнага характару. І наш побыт на чужыне ёсьць наўдзін задакумэнтаваньнем перад сьветам нашага пратэсту супраць нялюдзкіх гвалтаў і крывавага тэрору бальшавіцкіх акупантаў і з другога боку — маніфэстацыі перад тым-жа сьветам нашае нацыянальна-вызвольнае ідэі. Таму, як звычайна гавораць аб сабе й эмігранты іншых нацыянальнасьцяў, **кажны беларускі эмігрант павінен быць сяньня амбасадарам сваёй Бацькаўшчыны сярод народаў сьвету.** Мы не павінны забывацца, што як мы сябе пакажам на чужыне, так — паводля нашых паводзінаў — будучыя цаніць ня толькі нас, але й увесь наш народ на Бацькаўшчыне. Іншыя народы сьвету й адказныя палітычныя дзейнікі ў вялікай меры так паставяцца да справы нацыянальнага вызваленьня й дзяржаўнай незалежнасьці Беларусі, як мы, будучы прадстаўнікамі беларускага народу на чужыне, на гэта заслужым.

Што наша аказнасьць на чужыне зьяўляецца вялізнай, ня трэба ў сувязі з вышэйшым даводзіць. Трэба толькі мець яе заўсёды на ўвазе ў кожнай нашай дзейнасьці, у кожным выступленьні навуны, у кожным нашым захаванні, нават найдрабнейшым, здаючы сабе справу з таго, што на падставе дробных рэчаў чужынцы ствараюць агульнае ўяўленьне аб дадзенай адзінцы й аб цэлым народзе, да якога адзіна гэтая належыць. Нашыя арганізацыі ўва ўсіх краінах павінны праводзіць інтэнсіўную ўсьведамляючую работу, а дзе трэба, і самае вострае грамадзкае ўздзеянне, каб нашыя суродзічцы паказалі сябе перад чужынцамі з найлепшага боку — былі сумленнымі працаўнікамі, добрымі беларускімі патрыётамі й стаялі на належнай этычна-маральнай вышыні.

Мы верым, што наш побыт на чужыне будзе часовым і што яшчэ дачакаемся вызваленьня нашае Бацькаўшчыны з пад ярма маскоўска-бальшавіцкае няволі. Сусьветныя палітычныя падзеі, што разьвіваюцца цяпер зь маланкавай шчыркасьцю, абгрунтоўваюць спадзяваньні беларускае эміграцыі на паварот у вольную Беларусь. Няўпэўнае змаганьне беларускага народу супраць чырвонага акупанта, збройнае акцыя нашых геранічных партызанаў сьветчаць аб тым, што беларускі народ не заламаўся пад крывавым тэрорам Масквы, ня спыніў свайго імкненьня да волі, наадварот — у заўзятым, хоць няроўным змаганьні гартуе ён свае сілы для канчальнага зьдара зь адвечным ворагам. Гэта найлепшая зарука таго, што новая сусьветная завруха, якой спадзецца сьвет, ня пройдзе без нашага актыўнага ўдзелу й што пры перабудове эўрапейскага ўсходу знайдзецца на парадку дня й пытаньне незалежнасьці Беларусі.

Вось чаму й мы не павінны замыкацца ў цесных рамах эміграцыйнага жыцця, але мусім з усей сур'ёзнасьцю прыгатаўляцца да будучага змаганьня за вызваленьне Бацькаўшчыны й да творчае працы над абудоваю ейнае дзяржаўнасьці. **Дрэнны бо той беларус, што, згубіўшы веру ў магчымасьць павароту на Бацькаўшчыну, зьбіраецца векаваць на чужыне.**

Аб гэтым кожны беларускі эмігрант заўсёды павінен помніць і згодна гэтага мусіць весьці сваю працу.

Ст. Станкевіч.

✱ Былы міністар абароны ЗША Форэстэль выскачыў з 17 паверху балёнцы ў Бэдсэды. Ён там лячыўся ад нэрвовай хваробы.

✱ ЗША паўтарылі сваё дамаганьне ў дачыненні да СССР аб заплаце апошнім ваенных даўгоў, якія выносяць 11.298.000.000 даляраў.

Эмігруючы зь Нямеччыны, аплаци зграпы падпіску за «Бацькаўшчыну», а тады будзе атрымліваць газету на новым месцы бесьперапынна!

Другая частка трэцяй сесіі Задзіночаных Нацыяў, што адбывалася ў ЗША ад 5 красавіка да 18 травня сёлета пры ўдзеле дэлегацыі 58 дзяржаваў, прайшла незаўважна і не звярнула на сябе вялікай увагі ў палітычным сьвеце. З большым зацікаўленьнем сусьветная апінія абсэрвуе цяперашнюю канфэрэнцыю чатырох міністраў у Парыжы, чымсьці апошняе пленарнае паседжаньне гэтай сусьветнай арганізацыі, на парадку дня якога ўсё-ж такі стаялі праблемы першараднага значэньня. Прычынай малой зацікаўленасьці можа было ня раз ужо спраўджанае перакананьне, што ўсёроўна астануцца неразвязанымі праблемы, дзе трэба ўзаемнай згоды Захаду й ўсходу, а можа факт, што на гэтай сесіі, ня ў прыклад папярэднім, супярэчнасьці між Захадам і ўсходам моцна не завастраліся, не выклікалі асаблівых напружаньняў і ўзаемных слоўных перастрэлак, не даючы цікавых сэнсацыяў для прэсы.

І ўзапраўды, хаця дэлегацыі СССР і сатэлітаў ня раз выступалі супраць палітыкі й палітыкаў Захаду, аднак гэтыя выступленьні на гэты раз былі ўстрыманымі й пазбаўленымі хваравітай гістарыі дзікім нічым неабмежаванай дэмагогіі. З другога боку й прадстаўнікі заходняга сьвету ня выказвалі асаблівай ахвоты рэагаваць на савецкія абвінавчваньні, да якіх, як неадлучных тэтычных ходаў Саветаў, відаць, яны ўжо прывыклі.

Праблемы ранейшых сэсыяў ЗН, якія непасрэдна датычылі інтарэсаў Захаду й ўсходу, як справы Карэі, Грэцыі, Атамнай энэргіі, разьбраеньняў, не стаялі цяпер на парадку дня. Справа ліквідацыі Балканскага канфлікту й наладжваньня нармальных дачыньняў між Грэцыяй і ейнымі паўночнымі суседзьмі — Юга-

славіяй, Баўгарыяй і Альбаніяй, было закранутае па толькі, што, пасля многіх неафіцыйных дыскусіяў, якія адбываліся паза кулісамі ЗН, была адкладзена на пазней. Таксама пытаньне перасьледваньня царквы на Балканах, канкрэтна — запрапанаваная рэвізія працэсу мадэарскага кардынала Міндсэнты, 15 баўгарскіх духоўнікаў і парухненьне правоў чалавека наагул, ня было разьвязанае праз ЗН, але перададзена на вырашэньне дзяржавам, што падпісалі мірныя дагаворы зь дзяржавамі балканскімі.

Падчас дыскусіі над справай Міндсэнты, як і ў большыні іншых пытаньняў, зарысавалася характэрная зьява. Выявілася, што дзяржавы ЗН, памінаючы савецкіх сатэлітаў, не выступалі зьбіраваць: ня было цяпер, як перад гэтым, арабскага, лацінска-амэрыканскага, паўночна-эўрапейскага ці англа-саскага блёку, але кожная дзяржава трымалася зусім незалежна згодна сваіх сабскіх традыцыяў і інтарэсаў. Савецкая тэза, што ЗША трымае на поладзе ўсе іншыя дзяржавы ў ЗН, выразна была гэтым запярэчаная.

Бадай што галоўным пунктам парадку дня было пытаньне італьянскіх калёніяў. Гэтае пытаньне напатыхалася на вялікія труднасьці й разьбежнасьці, пасля чаго быў апрацаваны вялікабрытанскім міністрам замежных спраў Бэвінам і італьянскім міністрам замежных спраў Сфорцам кампрамісны плян, у якім Трыпалітанія мела адыйсьці пад паверніцтва Італіі. Але падчас галасаваньня гэтага праекту не хапіла аднаго голасу да вымаганай большыні адной трэцінай, бо дзяржавы лацінскае Амэрыкі аддалі 20 галасоў супраць пляну. Дзякуючы гэтаму пытаньне калёніяў

шавіцкае кантролі адпала ня толькі ўся Югаславія з 15 мільёнамі людзей, але Саветы такім чынам страцілі доступ да Адрыятыцкага мора і да Італіі. Саветы не маглі расправіцца ізь непаслудным дыктатарам Югаславіі, бо рукамі й нагамі ўзьвілі ў кітайскую дамажню вайну, дзе камуністы канчальна дабіваюць нацыяналістаў.

Гэтыя сусьветнай вагі падзеі й загроза перад савецкай агрэсыяй супраць Захаду змусілі англа-амэрыканцаў шукаць спосабаў абароны. Такім чынам паўстае ўмова аб ўзаемнай помачы ў часе вайны, ведамай пад назовам Атлянтыцкага пакту. Атлянтыцкі пакт зьяўляецца падзеяй эпахіяльнага значэньня, бо ён звязваў усю амаль заходнюю Эўропу й паўночную Амэрыку ў магутны ваенны саюз, здольны супрацьстаяць савецкай агрэсіі. Задзіночаньне трох заходніх зонаў Нямеччыны ў адну фэдэральную, пабудаваную на дэмакратычных асновах дзяржаву й падняцьце ейнага дабрабыту дзякуючы выдатнай помачы з пляну Маршала канчальна выбіла з рук аружжа для бальшавіцкае прапаганды.

Такім чынам бальшавікі, прайграўшы поўнасьцю ў «халоднай вайне», скампрамітаваліся палітычна ў вачох масаў дэмакратычнага сьвету і будучы занятымі вайной на Далёкім ўсходзе, былі змушаны часова прыпыніць свой наступ на Захадзе, прысыліць увагу дэмакратычнага сьвету, каб мець вольную руку ў Кітаі й заняцца зарганізаваньнем 450 мільёнаў апанаваных ужо кітайцаў. Адначасна, пры помачы свайго новага «міралюбнага» ходу, будучы яны старацца аслабіць у вачох сьвету значэньне Атлянтыцкага пакту, перашкодзіць разьвіцьцю дэмакратычнай заходняй Нямеччыны й мець свой удзел у кантролі басэйну Рур.

Для нас гэтая ігра Сталіна ясная. Але ці адпаведна зарагаюць на яе англа-амэрыканскія палітыкі, пакажа недалёкая будучыня. Як можна судзіць ізь высказваньняў адказных палітыкаў і галасоў прэсы, дыпламатычныя выйгрышы бальшавікоў, лёгка здабываныя імі цаной адно толькі прыемных словаў і нікога не забавязваючых запэўненьняў, ужо скончыліся. Таму з усей поўнасьцю можна думаць, што цяперашняя мірная афэнзыва бальшавікоў ня здолее ўвесці ў зман палітычных дзейніцаў Захаду. Аднак ня гледзячы на ўсё гэта, Саветы, пры помачы кітайскіх камуністаў, хутка аканчальна наложачь сваё ядро на шыю змучанага кітайскага народу.

Я. Лаўрыновіч.

Чытайце

«Бацькаўшчыну»!

было адложанае да васеньняй сесіі ЗН. Вялікабрытанія, ЗША, Францыя, Італія й дзяржавы брытанскае імперыі павінны ў міжчасе прыгатаваць новы плян разьвязаньня гэтае праблемы.

Праект рэзалюцыі г. зв. «малога сабранья» ЗН у справе рэвізіі Хартыі ЗН быў дакладна прадэманстраваны й перададзены назад гэтай інстытуцыі для далейшага распрацаваньня, ня гледзячы на вострую апэзыцыю Саветаў. Адзін з праектаў гэтае рэзалюцыі аб абмежаваньні права вэта быў прыняты пераважнай большыняю галасоў і перададзены Радзе Бясьпечнасьці. Справа Інданэзіі была адложана да васеньняе сесіі з тае прычыны, што ЗН мае на дзею на палагоджваньне гэтага пытаньня Галандыяй і Інданэзіяй. У вадказ на жалёбу Індыі аб перасьледваньні пражываючых у Паўднёна-Афрыканскай Вуні індыйцаў, сесія ЗН даручыла разьвязаньне гэтае справы спецыяльнай канфэрэнцыі, у якой возьмуць удзел Паўднёная Афрыка, Індыя й Пакістан. Справа Палестыны была разьвязана такім спосабам, што была яна прынятая ў склад ЗН, як 59 сябра гэтае арганізацыі. Што тычыцца дачыньняў да Гішпаніі Франка, дык аталася ў сіле пастанова з 1946 г. Праект рэзалюцыі лацінскай Амэрыкі, каб кожная дзяржава мела вольную руку — наваздаць дыпламатычныя дачыньні зь Гішпаніяй, ці не, — пры 26галасох за, 15 супраць і 16 устрымаўшыся, не здабыў патрэбнай большыні двух трэціх галасоў. Такім чынам дзяржавы-сябры ЗН і надалей ня будуць мець у Гішпаніі сваіх пасольстваў ані консулятаў, заступаючы свае інтарэсы ў гэтым краі за пасярэдніцтвам ураднікаў ніжэйшае рангі.

Вось больш менш усе важнейшыя дасягненьні апошняй сесіі ЗН. Як бачым, вялізарная большыня пытаньняў, што стаяла на парадку дня, аталася й надалей не разьвязанай. Тым ня менш аднак палітычныя дзейнікі Захаду уважаюць Задзіночаньня Нацыяў за арганізацыю карысную й жыццяздольную. Бо калі многіх пытаньняў яна ня ў сілах разьвязаць, то ўсё-ж такі — на іх думку — выдатна спрычыняецца да іхнага палагоджваньня й паспяхова пасярэднічае паміж спорушымі сторонамі. Прэзыдэнт ЗША Труман і міністар замежных спраў ЗША Эйчэсон перад заканчэньнем сесіі заявілі перад кангрэсам, што Амэрыка й надалей будзе паддэжытваць ЗН, ЗША робяць гэта не зь перакананьня, што ЗН ёсьць мёртвай арганізацыяй, але таму, што зьяўляецца яна жыццёвай формай супрацоўніцтва 59 дзяржаваў сьвету, што яна спрычыняецца да разьвязаньня й палагоджваньня паміж імі цэлага раду важных праблемаў сусьветнага значэньня, знаходзячы часта выхад ізь здавалася-б, бязвыхадных сытуацыяў.

(Р.).

Аргентына ліквідуе савецкія агентуры

Аргентынская газэта «Ля Прэнса» за 26 красавіка падала наступную вестку: «Аргентынскі ўрад разьвязаў Славянскі Саюз (Унён Эслава) ў Аргентыне й усе падпарадкаваныя й звязаныя з ім арганізацыі. Апрача гэтага, загадана аргентынскіх паліцый прадстаўіць імёны й факты пра папярэднюю дзейнасьць усіх чужынцаў, якія бралі ўдзел у якасьці кіраўнікоў у гэтай арганізацыі або бралі ўдзел у падзеях, што прычыніліся да выданьня гэтага дэкрэту, загражаючы сваім паводжаньнем нацыянальнай бясьпечнасьці й парушаючы грамадзкі лад і супакой».

Гэты дэкрэт быў вынікам падзеяў, што адбыліся ў сувязі з намерам скліканьня ў сталіцы Аргентыны Трэцяга Панславянскага Кангрэсу, а таксама ў сувязі з даходжаньнямі, якія выклікалі інтэрвонцыя паліцыі й суду.

Трэба дадаць, што Славянскі Саюз задзіночваў 105 камуністычных арганізацыяў у Аргентыне ўсіх славянскіх народаў, у тым ліку й беларускія камуністычныя арганізацыі. На падставе гэтага дэкрэту паліцыя апячатвала ўсе ўстановы й клубы гэтых арганізацыяў, канфіскавалі ўсе іхныя дакумэнты. Нацыянальныя арганізацыі паасобных славянскіх народаў робяць цяпер захады перад аргентынскім ўрадам аб перадачы ім маемасьці разьвязаных камуністычных арганізацыяў.

Сябром гэтых арганізацыяў, якія сталіся ахвярай прапаганды камуністычных агентаў, пагражае цяпер высылка ў «савецкі рай», дзе напэўна прыйдуць яны да розуму, хоць ужо будзе за позна.

✱ Кітайскія камуністы занялі 26 травня горад Ву-Сунг, паложаны на поўнач ад Шанхаю, адражаючы гэтым 150.000 нацыянальнай арміі, што адступала ад занятага Шанхаю.

Парадзіў ці здрадзіў?

Пад гэткам загалоўкам быў надрукаваны ў воргане беларусаў у Вялікабрытаніі «Беларус на Чужыне» (Но. 7/31) за 15.4.1949 адкрыты ліст аднаго беларуса з Бэльгіі сп. Храмцоўскага, які, з гледзішча на ягоны цікавы і актуальны змест, перадрукоўваем тут поўнасьцю:

«Хацеў-бы я даведацца, ці гэта праўда, што Астроўскі Радаслаў зноў хоча быць прэзыдэнтам Беларусі, гны Астроўскі, што быў за немцамі ў Менску? Я-ж яго бачыў у Нямеччыне 24.1.1945 г. Як прыйшлі да нас амэрыканцы, за тыдзень часу мы даведаліся, што ў мястэчку Густэн ёсьць беларускі прэзыдэнт Астроўскі. Тут-жа і нашыя баракі на станцыі. Мы паставілі пашукаць яго, бо ўсе нацыянальнасьці пачалі гуртавацца, а нам ня было з кім парадзіцца, што рабіць, бо нас было ўсяго 14 сем'яў беларусаў.

Нам удалося скора знайсці Астроўскага і мы пачалі яго пытаць, што маем рабіць, і папрасілі, каб ён наведваў нашыя баракі. Ён сказаў, што заўтра. Праўда, назаўтрае 25.4.45 г. прыйшоў ён да нас у баракі з жанчынай. Ён сказаў, што гэта ягоная сакратарка. Ён навет называў ейнае прозьвішча, але я ўжо яго забыўся.

Мы абступілі яго кругом і пыталі, ці ёсьць дзе-небудзь беларускі камітэт, бо ўсе нацыі іх маюць, а мы бяз прытулку. Астроўскі на гэта адказаў, што няма і пакуль што ня будзе, бо беларусы ня могуць існаваць самі, а толькі мусяць быць пад чыёйсь апекай. Ён заявіў: «Калі-б немцы выйгралі вайну, то мы былі-б зь немцамі, а цяпер прылучайцеся да палякаў, і я хачу прабіцца ў ангельскую зону, а калі ўдасца, і ў Англію да пана Рачкевіча — польскага прэзыдэнта. Там мы гэтую справу абсудзім, бо пан Рачкевіч больш сьведамы таго, як нашую справу павесыць. Я ўжо напісаў ліст да яго ў Англію, а Вы прылучайцеся да палякаў». І ў другіх месцах таксама казаў, каб мы не прызнаваліся, што мы беларусы. Дык мы і раскінуліся, як каму дзе ўдалося.

Пасьля чуем, што Астроўскі ў ангельскай зоне ў польскім лягэры памагае палякам арганізавацца. Навет могуць быць

гэтага сьветкамі тры ўкраінскія сем'і, што жылі разам з намі ў баракі. Пасьля яны сьмяяліся з нас: «Гэткі ваш прэзыдэнт беларускі, што гоні вас у польскія лягэры». Дык як-жа пан Астроўскі думае вярнуцца на Беларусь, мы-ж яго там пазнаем? Хоча быць прэзыдэнтам, а народ аддаць чужынцу пад апеку. Нам гэткі прэзыдэнт непатрэбны».

Ад Рэдакцыі: Ліст гаворыць сам за сябе. Да яго можна дадаць толькі тое, што Астроўскі, ведамы палітычны авантурыст, які ўжо перад гэтым два разы быў паліафілам, потым германафілам, пасьля прыходу амэрыканцаў стараўся ізноў пайсьці знаёмым яму ўжо даўно паліафільскім шляхам. Рэдакцыі, а таксама многім беларусам дакладна ведама, што ён у той час узупраўды зьвяртаўся ў гэтай справе і з спэцыяльным мэмарыялам да прэзыдэнта польскага лёнданскага ўраду Рачкевіча. І калі гэтыя стараньні Астроўскага не ўдаліся, дык толькі таму, што Рачкевіч, добра ведаючы асабіста Астроўскага з бацькаўшчыны і ня хочачы кампрамітавацца сувяззю зь ім, не ўважаў за патрэбнае навет адказаць на ягоны мэмарыял.

Можна Астроўскі паспрабуе бараніцца перад закідамі, пастаўленымі яму ў зьмешчаным вышэй лісьце тым, што быццам у той час амэрыканцы і ангельскія забаранялі беларусам гуртавацца і арганізаваць свае нацыянальныя камітэты. Але-ж і гэта няпраўда. Бо больш менш у тым часе існаваў, зацьверджаны і вызнаваны акупанцыйнымі ўладамі, Беларускі Камітэт на амэрыканскую зону ў Рэгенсбургу і на ангельскую — у Браўншвайгу.

Сяньня Астроўскі, павёўшы русафільскі курс, хоча бачыць паліафільства там, дзе яго ня было і няма, дзе на гэта ён ня зможа падаць аніводнага канкрэтнага факту тады, калі сам ужо два разы праводзіў сярод беларусаў бескампамісную, шкодную для беларускіх нацыянальных інтарэсаў польскую работу, і намагаўся праводзіць яе раз трэйці. Дык ці-ж можна быць большае нахабства.

Сьвята Армянскага Народу

Ужо некалькі стагодзьдзяў перад Хрыстам армяне мелі сваю незалежную дзяржаву. Амаль 2,000 год таму яны былі заваяваны персамі. У 189 г. пасьля Хрыста Аляксандар Македонскі разбіў персаў, у выніку чаго паўстала Вялікая й Малая Армэнія. У 387 г. іх заваявалі рымляне, а 40 год пазьней ізноў персы. Армяне прынялі хрысьціянства з Грэцыі, таму яны праваслаўныя.

У XIII ст. іх заваявалі туркі. Ня гледзячы на гэтую зьмену панявольнікаў, армяне ўвесь час вялі змаганьне за сваю незалежнасьць, тым болей, што ўвесь гандаль быў у іх руках. У гэтым змаганьні ім вельмі добра памагала царква, якая й да сьняня зьяўляецца аўтакефальнай.

У XIX ст. Расея ўвесь час ваявала з туркамі. У выніку гэтых войнаў, у 1828 г., каўкаская частка Армэніі была прылучаная да Расеі.

Ад гэтага часу армянскі вызвольны рух прыняў арганізацыйныя формы пад кіраўніцтвам дзвёх партыяў: Тынчак і Дашнак.

Дзякуючы іх працы, армянскі народ быў ужо нацыянальна настолькі сьведамы, што пасьля першай сусьветнай вайны — 28 травень 1918 г. абвесьціў у Эрыване **Незалежную Армянскую Народную Рэспубліку**.

Аднак яна існавала ня доўга. Бо ўжо ў 1920 г. была зьнішчаная большавікамі. У 1921 г. армянскі народ, на чале з Вранчанам, паўстаў супраць гэтых новых панявольнікаў. Ад гэтага часу й да сьняньняшняга дня армянскі народ пралівае кроў у змаганьні за сваю свабоду.

Мы беларусы шчыра вітаем Армян зь іх 31-мі ўгодкамі абвешчання незалежнай АНР і жадаем ім як найхутчэй сьвяткаваць гэты вялікі для іх Дзень у вольнай і незалежнай Армэніі.

У. Кругловіч.

На балонах прэсы

АКЦЫЯ КЕРЭНСКАГА І ЗША

У сувязі з здагадкамі швайцарскай газэты «Ді Тат» (за 24.4.49), што ўрад ЗША падтрымлівае акцыю Керэнскага як палітычна, гэтак і матарыяльна, украінская газэта «Час» (Но. 18/188) за 8.5.49) піша:

«Ёсьць дадзеныя на тое, што канцэпцыя ўсходня-эўрапейскай палітыкі ЗША аканчальна канкрэтызуецца. Ёсьць дадзеныя на тое, што прарасейскія сілы, а яшчэ дакладней праімперыялістычныя, — у гэтай канцэпцыі перамаглі. Калі гэтыя азнакі спраўдзяцца, то гэта можа абазначыць, што палітыка заходняга сьвету йдзе да поўнай катастрофы.

Вольныя прадстаўнікі паняволеных народаў з такім станам пагадзіцца ня могуць і ня смеюць. Трэба зрабіць найбольшыя натугі, каб асьведаміць Запад, што шлях, які ён выбраў, завядзе яго на дно пропацыі, а разам зь ім на такую

самую небясьпеку выстаўленыя таксама ўсе паняволеныя народы.

На Усходзе Эўропы перамога толькі той, хто вызнае ідэю распадзелу расейскай імперыі на нацыянальныя дзяржавы. Кожны, хто запярэчыць гэтую ідэю, выклікае найбольш нечаканыя камплікацыі і шкодаю для ўсіх тых, хто стаіць пад сьцягам свабоды і справядлівасьці».

Артыкул заканчваецца славамі: «Як бачым, падгатаўляецца вялікі плян, у якім, як і дагэтуль, няма месца для паняволеных Расеяю народаў, але які робіць усе захаты ў тым кірунку, каб захаваць расейскую імперыю. Ці ўдасца арганізатарам гэтага пляну правесці перабудову Усходу Эўропы бяз удзелу ўкраінцаў, беларусаў, каўказцаў і іншых паняволеных народаў? Мы ня сумляваемся ў тым, што адкаж можа быць толькі адзіны: хто йдзе на Усход бяз клічаў свабоды ўсім народам, той на Усходзе мусіць праіграць».

БНР У ДАКУМЕНТАХ

Ад Рэдакцыі: Асноўныя дакумэнты, зьвязаныя з утварэньнем і дзейнасьцю Беларускай Народнай Рэспублікі — БНР, раскіданыя па розных выданьнях, цяпер і ў вэбставах эміграцыі вельмі рэдкіх. Ня дзіва, што часта гэтыя дакумэнты зусім нязнаёмыя сучаснаму нашаму грамадзянству. Карыстаючыся гэтым, розныя злосьніцкія элемэнты спрабуюць перакручваць паасобныя дакумэнтална засьветчаныя факты ды ствараць і пашыраць у сваіх агітацыйных мэтах фальшывы абраз падзеняў, зьвязаных з усёй гісторыяй БНР. Каб даць магчымасьць грамадзянству самому разабрацца ў такіх злосьніцкіх спэкуляцыях і наагул у цэлай гісторыі Беларускай Народнай Рэспублікі — пачынаем тут друкаваць асноўныя аўтэнтычныя дакумэнты БНР.

1.

ПАСТАНОВА ПЕРШАГА ЎСЕБЕЛАРУСКАГА КАНГРЭСУ АБ САМАВЫЗНАЧЭНЬНІ БЕЛАРУСІ І АБ ЧАСОВАЙ КРАЁВАЙ УЛАДЗЕ

Усебеларускі Зьезд, у колькасьці звыш тысячы чалавекаў, прадстаўленых сялянствам, жаўнерамі, работнікамі і ўсімі дэмакратычнымі арганізацыямі цэлага краю, абмеркаваўшы цяжкі стан усяе Расейскае Дэмакратычнае Фэдрацыйнае Рэспублікі і асабліва крытычны момант для Беларусі, прызнаў за канечнае:

1. Замацоўваючы сваё права на самавызначэньне, абвешчае расейскай рэвалюцыі, і зацьверджаючы рэспубліканскі дэмакратычны лад у межах Беларускай Зямлі, для ўрастаньня роднага краю і ахаваньня яго ад падзелу, 1-шы Усебеларускі Кангрэс паставіў безадкладна ўтварыць із свайго складу орган краёвае ўлады, які часова становіцца на чале кіраўніцтва краем, уваходзячы ў зносіны з цэнтральнай уладай.

(Ф. Турук. Беларускае движение. 1921. Приложение № 15, бал. 105).

Зацемка: Пасьля аднагалоснага прыняцьця Кангрэсам гэтага першага пункту пастановы, Кангрэс разарваў быў разгнаны большавікамі (31 сьнежня 1917 г.).

II.

ПЕРШАЯ УСТАЎНАЯ ГРАМАТА ДА НАРОДАЎ БЕЛАРУСІ

Родная старонка наша апынулася ў новым цяжкім стане. Дзе цяпер улада, што была тут, няведама, мы стаймо перад тым, што наш край можа быць заняты нямецкімі войскамі.

Мы павінны ўзяць свой лёс ува ўласныя рукі. Беларускі народ павінен здзейсьніць сваё неад'ёмнае права на поўнае самаазначэньне, а нацыянальныя меншасьці — на нацыянальна-пэрсанальную аўтаномію.

Правы нацыі павінны знайсці сваё здзейсьненне шляхам скліканьня на дэмакратычных асновах Устаноўчага Сойму.

Але і да скліканьня Устаноўчага Сойму ўся ўлада на Беларусі павінна належыць тым народам, якія на ёй жывуць.

Спаўняючы Камітэт Рады Першага Усебеларускага Зьезду, папоўнены прадстаўнікамі рэвалюцыйнай дэмакратыі нацыянальных меншасьцяў, здзяйсняючы

мэты Зьезду, абвешчае сябе часовай уладай на Беларусі для кіраваньня краем і скліканьня, як можна хутчэй, Усебеларускага Устаноўчага Сойму на аснове агульнага, простага, роўнага, тайнага і прапарцыянальнага выбарчага права для ўсякага, ня лічучыся з нацыянальнасьцю, вызнаньнем і родам.

Часовую народную ўладу краю, якая ставіць сабе мэтай абарону і зацьверджаньне заваяваньняў рэвалюцыі, будзе здзейсьняеца створаны нам Народны Сакратарыят Беларусі, які ад гэтага дня пачаў выконваць свае абавязкі, Пэрсанальны склад Сакратарыяту будзе апублікаваны пасьля.

Дадзена ў Менску-Беларускім, 21 (8) лютага 1918 г.

Спаўняючы Камітэт Рады

1-га Усебеларускага Зьезду.

(Ф. Турук. Бел. движение. Прилож. № 18, б. 110).

III.

ДРУГАЯ УСТАЎНАЯ ГРАМАТА ДА НАРОДАЎ БЕЛАРУСІ

У часе сусьветнай вайны, што бурыць адны моцныя дзяржавы і аслабляе другія, абудзілася Беларусь да дзяржаўнага жыцця. Пасьля трох з паловаю вякоў няволі зноў на ўвесь сьвет кажа беларускі народ аб тым, што ён жыве і будзе жыць. Вялікі Народны Збор — Усебеларускі Зьезд 15-17 сьнежня 1917 г., дбаючы аб долі Беларусі, зацьвердзіў на яе землях рэспубліканскі лад. Выпаўняючы волю Зьезду і баронячы дзяржаўныя правы народу, Спаўняючы Камітэт Рады Зьезду гэтак паставіў аб дзяржаўным устроі Беларусі і аб правах і вольнасьцях яе грамадзян і народаў:

1. — Беларусі ў рубяжох расьсяленьня і лічэбнай перавагі беларускага народу абвешчаецца Народнае Рэспублікай.

2. — Асноўныя законы Беларускае Народнае Рэспублікі зацьвердзіць Устаноўчы Сойм Беларусі, скліканы на асновах агульнага, роўнага, простага, латаёмнага і прапарцыянальнага выбарчага права, не зважаючы на род, народнасьць і рэлігію.

3. — Да часу, пакуль зьбярэцца Устаноўчы Сойм Беларусі, законодаўчая ўлада ў Беларускай Народнай Рэспубліцы належыць Радзе Усебеларускага Зьезду, дапоўненай прадстаўнікамі нацыянальных меншасьцяў Беларусі.

4. — Спаўняючая і адміністрацыйная ўлада ў Беларускай Народнай Рэспубліцы належыць Народнаму Сакратарыяту Беларусі, які назначаецца Радаю Зьезду і перад ёю трымае адказ.

5. — У рубяжох Беларускае Народнае Рэспублікі абвешчаецца свабода слова, друку, сходаў, забастовак, хаўрусаў; бязумоўная свабода сумленьня, незачэпнасьць асобы і памешканьня.

6. — У рубяжох Беларускае Народнае Рэспублікі ўсе народы маюць права на нацыянальна-пэрсанальную аўтаномію; абвешчаецца роўнае права ўсіх моваў народаў Беларусі.

7. — У рубяжох Беларускае Народнае Рэспублікі права прыватнае ўласнасьці на зямлю касуецца. Зямля перадаецца бяз выкупу тым, што самі на ёй пра-

цуюць. Лясы, вазёры і нутро зямлі абвешчаюцца ўласнасьцю Беларускае Народнае Рэспублікі.

8. — У рубяжох Беларускае Народнае Рэспублікі ўстанаўляецца найбольшы 8-гадзінны рабочы дзень.

Абвешчаючы ўсе гэтыя правы і вольнасьці грамадзян і народаў Беларускае Народнае Рэспублікі, мы, Спаўняючы Камітэт Рады зьезду, абавязуемся пільнаваць законанага парадку жыцця ў Рэспубліцы, сьцерагчы інтарэсы ўсіх грамадзян і народаў Рэспублікі і захаваць правы і вольнасьці працоўнага люду. А таксама даложым усіх сілаў, каб склікаць у найбліжэйшым часе Устаноўчы Сойм Беларусі.

Усіх верных сыноў Беларускае зямлі клічам памагчы нам у цяжкай і адказнай нашай працы.

Спаўняючы Камітэт Рады

1-га Усебеларускага Зьезду.

Выдана ў Менску-Беларускім 9 сакавіка 1918 року. Ф. Турук. Бел. движение. Прилож. № 19, бал. 111).

IV.

ГРЭЙЦЫЯ УСТАЎНАЯ ГРАМАТА РАДЫ БЕЛАРУСКАЕ НАРОДНАЕ РЭСПУБЛІКІ («АКТ 25-га САКАВІКА»).

Год назад народы Беларусі, разам з народамі Расеі, скінулі ярмо расейскага царызму, які найцяжэй прыціснуў быў Беларусь; ня прыточыўся народу, укінуў наш край у пажар вайны, якая чыста зруйнавала гарады і вёскі беларускія, Цяпер мы, Рада БНР, скідаем з роднага краю апошнія ярмо дзяржаўнае залежнасьці, якое гвалтам накінулі расейскія цары на наш вольны і незалежны край.

Ад гэтага часу Беларускай Народнай Рэспубліка абвешчаецца незалежнай і вольнай дзяржавай. Самі народы Беларусі, у васобе свайго Устаноўчага сойму, паставяць аб будучых дзяржаўных зьвязях Беларусі.

На моцы гэтага трацяць сілу ўсе старыя дзяржаўныя зьвязі, якія далі магчымасьць чужому ўраду падпісаць і за Беларусь Трактат у Берасьці, што забівае насмерць беларускі народ, дзелачы яго на часткі. На моцы гэтага ўрад Беларускае Народнае Рэспублікі мае ўвайсьці ў зносіны з зацікаўленымі старанамі, запрапанаваўшы ім перагледзець тую частку Берасьцейскага трактату, якая датычыць да Беларусі і падпісаць мірную ўмову з усімі ваяваўшымі дзяржавамі.

Беларуская Народная Рэспубліка павінна абняць усе землі, дзе жыве і мае лічбавую перавагу беларускі народ, а ласьне: Магілёўшчыну, беларускія частцы Меншчыны, Віленшчыны і Горадзеншчыны (з Гораднам, Беластокам і інш.), Віцебшчыны, Смаленшчыны, Чарнігаўшчыны і сумежныя частцы суседніх губэрняў, заселеныя беларусамі.

БНР пацьвярджае ўсе тыя правы і вольнасьці грамадзян і народаў Беларусі, якія абвешчаныя Устаўнай Граматай ад 9-га сакавіка 1918 г.

Абвешчаючы аб Незалежнасьці БНР, Рада яе ўскладае свае надзеі на тое, што ўсе любячыя волю народы памогуць беларускаму народу ў поўнай меры здзейсьніць яго палітычна-дзяржаўныя ідэалы.

Рада Беларускай Народнай Рэспублікі.

Дадзена ў Менску-Беларускім 25 сакавіка 1918 року.

(Ф. Турук. Бел. движение. Прилож. № 21, бал. 115).

(Далей будзе.).

Айзік Кучар - „бязродны касмапаліт“

Як ведама, па ўсім Савецкім Саюзе ідзець цяпер шырокая кампанія, — «выкрыццё бязродных касмапалітаў у літаратуры і крытыцы».

Пад гэтай новай мянушкай найноўшага гатунку «ворагаў народу» разумеюцца людзі, што дзе-небудзь выявілі «арыенцую на буржуазны захад», а не на «вялікі рускі народ». які адзін цяпер загадана ўважаць за адзіную крыніцу ўсякае мудрасці, мастацтва, навукі і натэхнікі, за адзіны найпачатнейшы пачатак усіх пачаткаў. Пры гэтым характэрна, як ужо зацэмілі некаторыя выданні эмігранцкае ДП-прэсы, што ў гэтым «бязродным касмапалітызме» пападаюцца бадай вылучна асобы жыдоўскага нацыянальнага паходжання, так што цэлая кампанія становіцца сабою якбы замаскаваная антысэмітычнае прадпрыемства, выкліканае, відаць, новым курсам савецкае палітыкі ў дачыненні да жыдоў пасьля заснавання імі ў Палестыне свайго незалежнага гаспадарства Ізраэль, на бальшавіцкае разуменне, бязумоўна, яскрава «буржуазна-нацыяналістычнага».

Хоць і ня часта трапляюць да нас савецкія газэты з БССР, але ад аднаго з

нашых суродзічаў, якому выдалася такая рэдкая нагода чытаць іх, даведваемся, што знайшоўся і на нашай Бацькаўшчыне такі «бязродны касмапаліт». І гэта ніхто іншы, як ведамы літаратурны крытык Айзік (Алесь) Кучар. Яго цяпер і «праабляюць» газэты БССР за «нахабнае» і «злачыннае» цвёрджаньне, што пісьменьнік Кузьма Чорны вучыўся ў заходня-эўрапейскіх, а ня ў «рускіх» клясыкаў, за «бруднае» і «бессаромнае» намаганьне давесці, што творчасць «вялікага гения рускага народа М. Горькага» ня мела ніякага ўплыву на паэзію Янкі Купалы.

Што-ж, ёсьць прыказка: «Цягаў воўк — пацягнулі і воўка». Даносы Айзіка Кучара ці аднаму з нашых пісьменьнікаў і паэтаў БССР каштавалі свабоды, а то ўрошце і жыцця. Праўда, яшчэ ня ведама, як «пацягнулі» гэтага «ваўка» ці «ваўчка» — так, як «цягалі» ягонныя ахвяры, ці толькі проста «працягнулі ў друку» і толькі таго. У кожным разе, чухацца прынамся давясці. Хоць пацехі ў гэтым, па нашаму, ня шмат: які-ні-як, на Кучару быў яшчэ сякі-такі пакост беларускасці, нейкі сьлед ягонага ўзгадаваньня ў калішнім славутым

Мееўскім Педагагічным Тэхнікуме імя ўсёвалода Ігнатюскага. І вось, як кажуць бальшавікі, «адрыжкі» таго духу антырасейскасці і хрысьціянства цяпер «бязродным касмапалітызмам». А калі выхрысьціцца дашчэнт — ня будзе ў БССР нават кучарападобных беларусаў, адны толькі «Іваны, помнящие родство с великим русским...».

Вясёла адно хіба нябожчыкам. Зьмітрок Бядуля з таго свету ці не пасмехаваецца ў руку, што так шчасліва выкруціўся ад нерату «бязроднага касмапалітызму», у які пэўна-ж ублытаўся-б, каб жыў быў. Дый той-жа Кузьма Чорны, за якога цяпер усыпаюць небараку Айзіку, не ад таго: Запраўды-ж, і ў заходняга буржуа Бальзака яшчэ як «вучыўся» і што можа найгалаўнейшае — у сямейцы сваёй цэлае «бязроднае» гняздо завёў... Ды што-ж — усьцерагліся ад «караючай рукі пралетарыяту», ганебна здэзэртываўшы ад сацыялістычнага будаўніцтва аж да засьветнага «каспапаліта» Абрамама... Аднаго Айзіка залявіла толькі «рука», дык і церабіся за ўсіх...

К. Стрэльчык.

Лісту Рэдакцыю

ВЕЛЬМІ ПАВАЖАНЫ СПАДАР
РЭДАКТАР!

Прашу зьмясьціць у Вашай паважанай газэце наступны мой ліст:

У беларускім лягэры ў Ватэнштэце распускаюцца чуткі, што быццам-я пісаў даносы на каманданта гэтага-ж лягэру С. Каўша і на двух хлапцоў — Гадковіча і Хахолку, якія летась выехалі ў Ангельшчыну, аб тым, што яны камуністы. Гэтыя чуткі папярэе сп. Коўш за пасярэдніцтвам Уд. Сенькі.

У сувязі з гэтым я заяўляю з гонарам чалавека і беларуса, што я ніколі ніякіх даносаў ня пісаў: гэта паклёп і злосная правакацыя. Я вельмі далёкі ад такой прафэсыі. Я па сваёму маральнаму перакананьню і характары не магу працаваць у гэтай галіне. Я патрабую ад вышэй ўмоўных грамадзян — Каўша і Сенькі мне гэтай прафэсыі не накідаць, бо ў мяне ёсьць свая сталая прафэсыя, у якой я працую ўжо тры дзесяці гадоў — гэта школа і ў вапощні гады ў дадатку да яе — выдавецтва школьных падручнікаў. Гэныя людзі гвалтам пазбавілі мяне маеі прафэсыянальнай працы ў школе, блізкай мне па духу, але гвалтам мне накінуць новую непажаданую для мяне прафэсыю ня змогуць. Я катэгарычна пратэстую і проціў тых асобаў, якія без маеі згоды выкарыстоўваюць мае імя.

Паколькі мне зроблены закіды, што быццам я пісаў даносы на грам. Каўша, Гадковіча і Хахолку, дык я ўважаю патрэбным выказаць свой пагляд на іх. Ці сп. Коўш зьяўляецца камуністам? Я гэтага ня ведаю і ніколі ня цікавіўся і не цікаўлюся гэтым пытаньнем. А калі некаторыя людзі запалодзваюць яго ў гэтым, дык напэўна на аснове тэй сыстэмы ладу, якая пануе ў нашым лягэры, а яна далёка не дэмакратычная, але таталітарная.

Ці камуністыя сп.сп. Гадковіч і Хахолка? Я гэтага таксама ня ведаю, але навет далёкі тэй думкі, што яны камуністыя. Гадковіч і Хахолка — гэта непадзельная частка Ватэнштэцкай моладзі. Гэтая моладзь раней была ўзгадоўвана ў беларускім нацыянальным духу і змагалася за нацыянальныя інтарэсы беларускага народу. У недалёкім мінулым яна падпала пад уплыў сп. Каўша і дзейнічала ў ягоных інтарэсах, гэта значыць — дапамагала яму разбураць адзінаства беларускае моладзі і адзінаства беларускае эміграцыі. Гэтыя-ж хлопцы з такім-жа настроем паехалі і ў Ангельшчыну, дзе і вядуць тую самую разбуральную работу. Яны самі напэўна думаюць, што гэтымі сваімі чынамі робяць беларускую нацыянальную работу, як тая бабулька думала, што робіць сьвятую справу, калі прынесла бярэмя дроў на касцёр, на якім палілі Яна Гуса. Некаторыя адзінкі тэй моладзі, што асталася ў Ватэнштэце, здаецца, часамі крытычна глядзяць на работу Каўша. Гэтая-ж двойка, поўная энэргіі і юнацкага запалу, дзейнічае, нажал, яшчэ так, як яе натхніў сп. Коўш, калі яна ад'яжджала ў Ангельшчыну. Прыйдзе аднак час, калі і гэтыя хлопцы перастануць быць сьляпым аруддзям у руках тых людзей, якія імкнуцца разьбіць адзінаства беларускага народу.

Язэп Гладкі
Беларускі лагер АБЦ у Ватэнштэце.

Беларусы! Вызмігравайшы зь Нямеччыны, адразу навязвайце сувязь з прадстаўніцтвам «Бацькаўшчыны» ў дадзёных краях, а дзе такіх няма, непасрэдна з рэдакцыяй у Нямеччыне, каб ня было перапынкаў у высылцы газэты.

Трэба мець базу

МАЛЕНЬКІ ФЭЛЬЕТОН
(з размовы трох зарубежнікаў)

— Здраўстуйце, Георгі -іч!
— Маё пачцёныне, Міхаіл -іч!
— Ну, што-ж вы за беларусы, што парасейскаму размаўляеце? Ха-ха-ха! Эх вы!

— А-а! Ефім -іч! Дабро пажалаваць!
— А эта ў нас, попросту, з прывычкі... Да.. Дык вось. Навязваючы да нашае ўчарашняе гутаркі, я кажу, што я маю нязьбітыя даныя, што Абрамчык вёў перамовы з польскім эміграцыйным урадам. Ці-ж гэта ня доказ, што ўся гэтая, як Вы называеце, груда крывіцкіх партыяў, зьяўляецца польскаю плыньню?

— Я тако-ж перакананы ў гэтым. Разумеете, калі яны канчаткова зрываюць з Расей, то, найначай, прыхіляюцца да Польшчы.. А вось цікавасць, Георгі -іч, як Вы глядзіце на нашыя суднасныя з суседзямі і наагул, разумеете, зь іншымі народамі?

— Да, эта, сказаць Вам, пытаньне ў нас не прадуманае, попросту, яно не стаяла ў нас на парадку дня.. Ну, я пастараюся сфармуляваць свой пагляд коратка.. Дык вось, пачнём з Расей. Ясна, што з Расей трэба мець як найбольш дружэственныя адносіны. Усё такі, панімаеце, мы прыймалі ўдзел у будаўніцтве Расей. Нашыя косцы ляжаць і пад Петраградам і на Беламорканале ды на Сібіры.. Я не панімаю, пачэму гэтыя крывічы ўстаюць проці канцэпцыі Ўласава ці Керэнскага?

— Ах, каб Вы паміліся, Георгі -іч! Дык Вы-ж самі толькі што казалі.. Польская рука тут дзейнічае, вось што!

— Так, я тако-ж так мыслію.

— Да.. Так што ў нас тут згода. Цяпер пярэйдзем да Украіны. Но, тут, баценькі, справа ясная, як школо. Падайма рукі, шчыра павітаемся ды скажам: Тут то няма ніякіх спрэчных інтарэсаў! О чэмо можна з украінцамі спорыць? Ведзь, гаспада, так ці іначай, Украіна павінна быць у гэтым вялікім ланцуге рускіх

народаў, у якім і мы, не самневаюся, палучым сваю долю. Пытаньне межаў, у даным случае, мае другараднае значэньне.. Астаецца Прыбалтыка. Ну, тут справы трохі больш складаныя. Але так, не гаворачы голасна, колькі тых прыбалтаў засталася?.. Да.. Сталін часам робіць і добрую справу. Каталікоў беларусаў разам з іх ксяндзамі — вон! Хочаш, ліцьвін, Вільню? На, бяры, пацешся! Хочаш, латыш ці эстонец незалежнасці? На! Але рэзультат з усяго гэтага?.. Усё можна рабіць, глаўнае трэба мець моцную базу.

— Але-ж я ім, Георгі -іч, усім гэтым крывічам і даў у сваёй газэце за гэтыя Вільні ды за Княства Літоўскае. Выдумалі нейкае княства вуліцаў! Традыцыю нейкую хочучь устанавіць! Чыталі мой артыкул у «Беларускім Слове» ад 3 травеня? Вось каб я быў прэзыдэнтам, я зусім новы мір пастроіў-бы. А таму, Георгі -іч, ня зусім з Вамі пагаджаюся, што Беларусь павінна быць у ланцуге рускіх народаў. Мы ўсё-ж такі павінны йсьці да незалежнасці.. А што сягоньня Абрамчык прэзыдэнт, або з другога боку лічыцца Астроўскі, дык гэта, ведаеце, сягоньня так, а заўтра так..

— Ну, але Вы Ефім іч, пачалі трэшкі адходзіць ад тэмы. Мне гэтая Вашая гутарка не падабаецца.

— Дык я, што?.. Ну, дык бывайце, я пайду пісаць артыкул на крывічэй; быць ня можа, каб я не дабіўся свайго!
— Та-ак, Георгі -іч, разумеете, я з Вамі ў поўнасьці згодзен. Трэба мець базу.. А тады ўжо можна й з палакамі гаварыць, а калі-б спатрэбілася, дык хоць бы і з ангельцамі. Та-ак, гэта праўда, грунт-база!

З падслуханага ў аўтэнтчнай транскрыпцыі запісаў

Няленіа.

Абвестка

Выйшаў з друку № 9(33) часопісу беларусаў у Ангельшчыне «Беларус на Чужыне». Выпісваць з Рэдакцыі «Бацькаўшчыны». Цана аднаго нумару 50 н. ф.

Папраўка

У папярэднім нумары «Бацькаўшчыны» на канцы адозвы Беларускага Стыпэндыйнага Фонду («Беларускія Патрыёты!») з прычыны карэктарскага недагляду быў апушчаны адрас, на які трэба слаць ахвяры на Стыпэндыйны Фонд. Вось-жа гэты адрас наступны:
Wanda Machnatsch
(16) Marburg/Lahn
Am Grün 30.

Шукаюць...

Міхальчыка Аркадзя з Жыровіц (Слонімшчына) шукаюць бацькі. Весткі слаць на Адміністрацыю «Бацькаўшчыны».

Спадара Мікалайчыка Вальтэра з ЗША, які пераслаў цераз нямецкі банк 3 ам. даляры, просім адгукнуцца на наш адрас.

Беларусы ў сучаснай Польшчы

Варшаўскі дзяржаўны статыстычны ўрад паведаміў, што да верасня 1948 г. было «рэпатрыявана» із заходніх тэрыторый Савецкага Саюзу ў Польшчу 1.502.000 «палякаў». Паводля месца паходжання гэтыя перамяшчэнцы дзеліцца наступна: 3 Прыбалтыкі—78.000, зь Беларусі—274.000, з Украіны—810.000 і зь іншых мясцовасцяў Савецкага Саюзу — 262.657 асобаў. Ясна, што ў ліку гэтых «палякаў», пераселеных зь Беларусі, у пераважаючай меры знаходзіцца беларусы каталіцкага веравызнаньня.

Апрача гэтага была пададзена да ведама й веравызнаньне статыстыка, якая дае магчымасць зарыентавацца ў прыблізнай колькасці праваслаўных беларусаў, што знаходзіцца ў сучаснай Польшчы. І так у Польшчы, апрача 22.799.000 каталікоў, жыве яшчэ 700.000 праваслаўных зь іх каля 150.000 знаходзіцца на землях «одысканых» на Захадзе, далейшыя 246.171 у Альштынскім ваяводстве (Усходняя Прусія, куды, як ведама, масава перасялялі беларусаў) і 320.000 у Беластоцкім ваяводстве. Гэтыя дзьве апошнія лічбы праваслаўных зьяўляюцца, бясспрэчна, за малымі выключэньнямі беларусамі.

ЗЬ ДЗЕЙНАСЦІ БНДП У АНГЕЛЬШЧЫНЕ

24 красавіка сёлета ў Ангельшчыне адбылася Краёвая Канфэрэнцыя Беларускае Нацыянал-Дэмакратычнае Партыі. На канфэрэнцыі былі абмеркаваныя актуальныя пытанні беларускае нацыянальнае працы ў Ангельшчыне і выбраны Краёвы Камітэт партыі.

Стыпэндый ў ЗША

Фэдэрацыя Сусветнай Студэнцкай Помачы, якая мае сваё бюро пры эміграцыйным адзеле IPO ў Мюнхэне, прадпрыняла крокі з мэтай атрымання стыпэндый для ДП-студэнтаў, што жадаюць выехаць у ЗША, і там вучыцца. Тыя ДП - студэнты, якія хочаць атрымаць такую стыпэндый, павінны зьявіцца з заявамі да эміграцыйнага аддзелаў сваіх арэаў IPO, адкуль яны будуць пераслааны ў Мюнхэн.

Ад Рэдакцыі

З прычыны перавозу беларускага ДП лягэру ў Остэргофэне, у якім памяшчаецца й Рэдакцыя «Бацькаўшчыны», наступны нумар нашае газэты выйдзе ў канцы чэрвеня пад новым рэдакцыйным кіраўніцтвам.

Наш Фонд

На выдавецкі фонд «Бацькаўшчыны» апошнім часам злажылі:

1. Беларусы з Ангельшчыны (на Фонд Бел. Knigi) — 123 н. м.
2. Др. Я. Станкевіч — 5 н. м.
3. Інг. С-ч з Рэгензбурга — 5 н. м.
4. М. К. і Д. Е. з Остэргофэну — 10 н. м.
5. Мікалайчык Вальтэр з ЗША (як раўнаватарасьць 3 ам. даляраў, пераказаных цераз ням. банк) 8,50 н. м.
6. Лукашчык Васіль із Швэдыі (цераз ням. банк) — 43,28 н. м.
7. Шастайла Сяргей із Даніі (цераз ням. банк) — 12,56 н. м.
8. Беларусы з Аўстраліі—7 аўст. фунтаў.

Разам: 207,34 н. м. + 7 аўст. фунтаў. Усім ахвярадаўцам шчырае дзякуй. На гэтым месцы выносім асабліваю падзяку нашым суродзічам у Аўстраліі. У № 9(33) «Бацькаўшчыны» мы надрукавалі ліст «Вярыце прыклад з «Аўстралійцаў», у якім падавалася аб пастанове беларусаў у Аўстраліі прысьці і з сыстэматычнай дапамогай для нашае газэты. Ня прышлося доўга чакаць, як гэтая высокая патрыятычная пастанова пачала даваць прыгожыя вынікі. Пры гэтым падаём да ведама ўсім беларусам з Аўстраліі, што ў далейшым усе ахвяры на «Бацькаўшчыну» трэба слаць на наступны адрас:
Mr. A. Lashuk
52, Penn Road,
London, 7. England.

РЭДАГУЕ КАЛЕГІЯ

Whiteruthenian Weekly „The Fatherland“
Authorized by EUCOM Hq. Civil Affairs Division 1. January 1949, Nr. UNDP 225. Circulation 3500 copies. Administration: (13b) Osterhofen, Ndbu., Whiteruthenian, D. P. Camp.
Responsible Publisher: Wladimir Bortnik.
Printed by: Georg Jakob, München 8, Pütrichstraße 3a.